

**UCHWAŁA NR XLVI/466/2023
RADY GMINY ŁODYGOWICE**

z dnia 21 września 2023 r.

w sprawie przyjęcie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej, z uwzględnieniem ochrony ofiar przemocy domowej w Gminie Łodygowice na lata 2021 - 2025

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) w zw. z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.)

Rada Gminy Łodygowice uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej z uwzględnieniem ochrony ofiar przemocy domowej w Gminie Łodygowice na lata 2021-2025” w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łodygowice oraz Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodygowicach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4. Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały traci moc uchwała nr XIX/201/2020 Rady Gminy Łodygowice z dnia 29 grudnia 2020 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, z uwzględnieniem ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Łodygowice na lata 2021 – 2025.

Przewodniczący Rady Gminy
Łodygowice

Czesław Wandzel

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ Z UWZGLĘDNIENIEM OCHRONY OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE ŁODYGOWICE NA LATA 2021-2025

I Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 165 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 ze zm.).

II Charakterystyka przemocy domowej

Przemocą domową określane jest „każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc domowa to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody” [Nowakowska, 2008, s. 21]. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 ze zm.) definiuje przemoc domową jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

We wszystkich definicjach przemocy występujących w literaturze przedmiotu występują wspólne elementy, zawierające istotę tego zjawiska, że jest to działanie intencjonalne, świadome i zamierzone, w którym występuje przewaga siły ze strony sprawcy przemocy. Sprawca narusza prawa i dobra osobiste ofiary, godzi w jej osobistą wolność, zachowanie sprawcy wywołuje cierpienie i ból ofiary oraz wykracza poza społeczne normy i zasady relacji interpersonalnych.

Możemy wyróżnić następujące rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności.
3. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzenie w niej strachu.
4. Przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.
5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspakajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Proces przemocy został zdiagnozowany i opisany w formie cykli – faz przemocy.



W pierwszej fazie narasta napięcie i agresywność sprawcy. Właściwie każdy drobiazg jest w stanie go zirytować, prowokuje kłótnie (najczęściej bez konkretnego powodu) i staje się coraz bardziej niebezpieczny. Ofiara stara się opanować sytuację i próbuje oddalić zagrożenie. Często pojawiają się u niej różne dolegliwości fizyczne, bóle głowy i żołądka, bezsenność i utrata apetytu. Wpada w apatię lub ogarnia ją silny niepokój. Czasami, nie mogąc wytrzymać tego napięcia i oczekiwania na to, co nieuniknione, sama prowokuje kłótnię, żeby mieć awanturę za sobą.

Druga faza jest fazą gwałtownej przemocy. Z nieistotnych przyczyn dochodzi do wybuchu agresji i rozładowania złości. Ofiara raniona jest psychicznie oraz fizycznie. Stara się jednak uspokoić sprawcę i ochronić siebie. Odczuwa przerażenie, złość, bezradność, ale też wstyd i utratę ochoty do życia.

W trzeciej fazie wszystko się zmienia. Kiedy partner wyładował już swą złość i zaczyna zdawać sobie sprawę z tego, co zrobił, nagle staje się inną osobą. Próbuje znaleźć jakieś wytłumaczenie i usprawiedliwienie swojego zachowania. Ma poczucie winy, nawet okazuje skruchę, przeprasza i jednocześnie obiecuje, że taka sytuacja więcej się nie powtórzy. Ofiara ufa, że przemoc była tylko incydentalna. Jest to tzw. faza miodowego miesiąca. Ale po fazie trzeciej, najkrótszej, następuje znowu faza pierwsza i to z nasilonym skutkiem

III Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Łodygowice

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie Łodygowice z uwzględnieniem problemu przemocy domowej.

Łodygowice są gminą wiejską liczącą 14 600 mieszkańców: 7407 kobiet i 7193 mężczyzn (stan na dzień 25.11.2020r.)

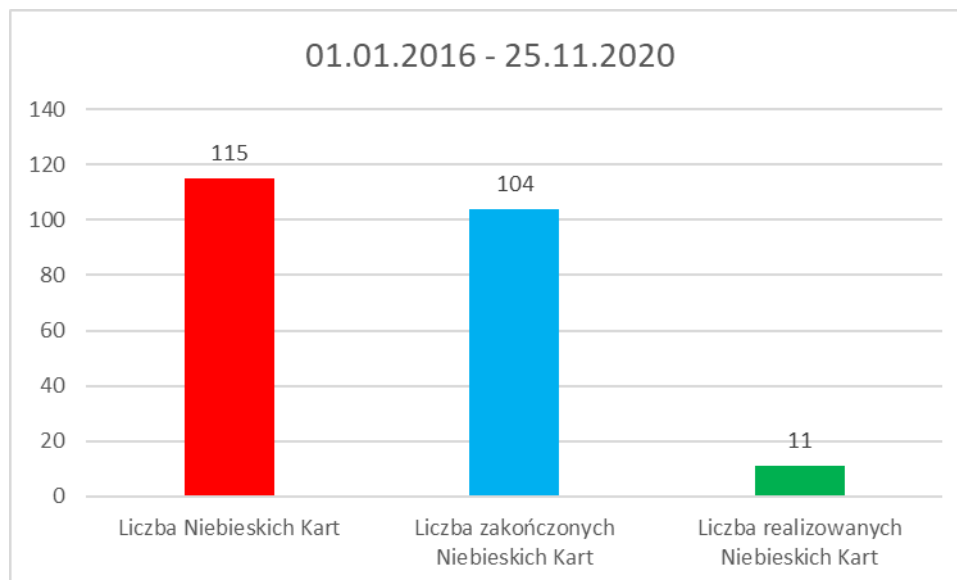
Zgodnie z realizacją zadań Gminnego programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony ofiar Przemocy Domowej w gminie Łodygowice na lata 2016-2020 prowadzono diagnozę zjawiska przemocy na terenie gminy Łodygowice, na podstawie wpływu Niebieskich Kart do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego.

Dostępne dane liczbowe na temat zjawiska przemocy domowej

	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	Stan na 25.11.2020	Łącznie 2015-25.11.2020
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	37	20	24	16	18	115

źródło: opracowanie własne

Funkcjonowanie procedury NK, w obecnej formule, a także dzięki podejmowanym w jej ramach działaniom jest mniej sytuacji, gdy dochodzi do ponownego krzywdzenia członków rodziny, a to przekłada się na mniejszą liczbę kart. Trzeba jednak pamiętać, że wciąż istnieje grupa osób doświadczających przemocy, która z różnych względów nie zgłasza się nigdzie po pomoc i nie widnieje w statystykach. Z kolei zdaniem Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej spadek NK można wiązać się z rozwojem i skutecznością szeroko zakrojonych działań profilaktycznych. W efekcie ich stosowania istnieje możliwość rozpowszechniania w środowisku lokalnym wiedzy na temat zjawiska przemocy domowej oraz działań realizowanych, aby jej zapobiegać.



źródło: opracowanie własne

Reasumując należy stwierdzić, że realizacja działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” oraz inicjowanie i współrealizowanie działań skierowanych do osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc domową, a także działania szkoleniowe podnoszące kompetencje służb, przyczynią się w kolejnych latach do usprawnienia systemu przeciwdziałania lub przynajmniej ograniczenia tego zjawiska i towarzyszących mu innych zjawisk patologicznych.

IV Analiza SWOT

Analizę SWOT przeprowadzono w oparciu o dane na temat mocnych i słabych stron istniejącego na terenie Gminy Łodygowice powiatu żywieckiego, systemu pomocy dla ofiar, świadków i sprawców przemocy domowej, dostępnego zaplecza oraz stosowanych procedur.

W E W N E T R Z N E	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
	<ul style="list-style-type: none"> -Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej -funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej, powoływanie Grup Roboczych -realizacja na terenie powiatu programu edukacyjno-korekcyjnego dla osób stosujących przemoc domową -doskonalenie zawodowe kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej -stosowanie procedury <i>Niebieskiej Karty</i> przez Policję i GOPS -działalność informacyjna instytucji współpracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy -zintensyfikowana współpraca instytucji pomocowych 	<ul style="list-style-type: none"> -problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczną izolację sprawców przemocy domowej -funkcjonowanie w społeczeństwie stereotypów na temat zjawiska przemocy domowej -bierność świadków przemocy domowej -brak Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Ośrodka Wsparcia na terenie powiatu
Z E W N	SZANSE	ZAGROŻENIA

ĘTRZ NE	-akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz zapobiegania przemocy domowej -zmiany prawne umożliwiające skuteczniejsze formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową -wprowadzenie procedury <i>Niebieskiej Karty</i> -zewnętrzne oferty szkoleniowe dla kadr pomocy społecznej, wymiaru sprawiedliwości, policji, służby zdrowia, placówek oświatowych z zakresu przeciwdziałania i reagowania na zjawisko przemocy	-niewystarczająca wiedza interdyscyplinarna nt. zjawiska przemocy i mała świadomość problemu wśród osób i instytucji, które powinny reagować w sytuacji przemocy domowej -niskie nakłady finansowe związane ze zmniejszeniem występowania zjawiska przemocy -rozciągnięte w czasie działania od ujawnienia przemocy do trwałej zmiany w sytuacji ofiary -zakorzenione w społeczeństwie mity, stereotypy na temat przemocy domowej -stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej -brak gwarancji poczucia bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy -słaba kondycja moralna i ekonomiczna rodzin
--------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

V Założenie programu

CEL GŁÓWNY:

ZMNIJSZENIE SKALI ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ NA TERENIE GMINY ŁODYGOWICE

Cele szczegółowe:

Cel 1.

Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, służącego zwiększeniu skuteczności i dostępności pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą domową.

Działania :

1. Integrowanie i koordynowanie działań uczestniczących podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy;
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.

Cel 2. Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy domowej.

Działania:

1. Edukacja społeczności lokalnej na terenie Gminy Łodygowice, która ma przede wszystkim na celu odkłamanie mitów i stereotypów utrudniających pomaganie, a także pokazywanie możliwości udzielenia pomocy i pozytywnych przykładów wyjścia z sytuacji przemocy. Rozprowadzanie ulotek, plakatów informacyjnych.

2. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej:

- prowadzenie zajęć wychowawczych oraz zajęć informacyjno-edukacyjnych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne.

Cel 3. Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy domowej.

Działania:

1. Funkcjonowanie punktu informacyjnego:

-udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,

- udzielanie informacji na temat przysługujących praw osobom doświadczającym przemocy,
 - udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych.
2. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:
 - podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”,
 - przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.
 3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia.

Cel 4. Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc domową

Działania:

1. Izolowanie sprawców od ofiar.
2. Informowanie sprawców przemocy o programie korekcyjno-edukacyjnym.
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.

Cel 5. Podnoszenie kwalifikacji osób pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania:

1. Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.
 - poradnictwo specjalistyczne
 - szkolenie z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej

VI Adresaci programu

1. Mieszkańcy gminy Łodygowice
2. Ofiary przemocy
3. Rodzice i opiekunowie krzywdzonych dzieci
4. Rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy
5. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą (pedagodzy, psychologdy, nauczyciele, pracownicy socjalni, policjanci, wychowawcy, pracownicy służby zdrowia, duchowni)

VII Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe.

-Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia, grupy samopomocowe, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, kościół, społeczność lokalna.

VIII Przewidywane efekty programu

1. Zintegrowanie działań wobec osób doświadczających przemocy.
2. Zmniejszenie zjawiska występowania przemocy domowej.
3. Wzrost świadomości i wrażliwości na temat zjawiska przemocy.
4. Zmiana postaw społeczeństwa wobec zjawiska przemocy domowej.
5. Wzrost liczby osób świadczących profesjonalną pomoc i wsparcie ofiarom i sprawcom przemocy.
6. Zwiększenie ilości osób posiadających wiedzę i kompetencje potrzebne do skutecznego działania w zakresie likwidowania zjawiska przemocy domowej.
7. Prowadzenie Punktu Informacji Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą domową.

IX Sposób monitorowania i sprawozdawczości

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Łodygowice ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2021–2025. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać zmianom i będzie to wynikiem monitoringu i ewaluacji. Monitorowanie realizacji programu jest zadaniem realizowanym przez powołany Zespół Interdyscyplinarny w oparciu o dane przekazane przez przedstawicieli Zespołu Koordynatorowi w terminie do 31 stycznia następnego roku.

X Zasady finansowania Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Łodygowice, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.